

18.3.2011

VUODEN MAATILA –KILPAILU 2010

1. Hankkeen tavoitteet

Vuoden Maatila 2010-kilpailun tavoitteena oli vahvistaa hyvän johtamisen merkitystä maatalojen kilpailukyvyyn parantamisessa. Vuosittain toistuva valtakunnallinen kilpailu ja sen tulosten julkistaminen antavat näkyvyyttä kilpailukyvyyn kokonaisuuden tärkeydelle. Vuoden Maatila 2010-kilpailu oli järjestyksessään yhdeksäs kilpailu.

Kilpailuun osallistuneiden kautta voidaan nostaa esiin menestyviä maatilayrityksiä ja kertoa myös julkisuudessa, että maataloillakin on hyödyllistä käyttää samoja kehittämisen välineitä kuin muissa yrityksissä.

2. Hankkeen osapuolet ja yhteistyö

Hankkeen vastuullisena organisaationa on toiminut ProAgria Keskusten Liitto. Yhteistyökumppaneina ovat olleet alueelliset ProAgria Keskukset.

ProAgria Keskusten Liitto organisoii kilpailun sekä otti vastaan ja käsitteli kilpailuhakemukset. ProAgria Keskusten Liitto vastasi myös kilpailun valtakunnallisesta markkinoinnista. Markkinointikanavina käytettiin ilmoituksia maatalousalan lehdissä (*Maaseudun Tulevaisuus, Käytännön Maamies, ProAgria Keskusten lehdet, Koti-lehti*). Lisäksi käytettiin sähköisiä viestimiä (*ProAgrian verkkosivut, Agronet, Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivut*) sekä ProAgria Keskusten tekemää suoramarkkinointia.

ProAgria Keskusten Liitolla oli merkittävä rooli kilpailun tulosten julkistamisen yhteydessä järjestettävän elintarvikealan visio- ja uutispäivän ohjelman rakentamisessa.

ProAgria Keskukset markkinoivat kilpailua asiakkailleen ja sidosryhmilleen. ProAgria Keskusten Liitto, ProAgria Kymenlaakso sekä ProAgria Satakunta tekivät kilpailukykyarvioinnit hakeneiden joukosta valituille yrityksille.

Vuoden Maatila 2010-kilpailun yhteistyökumppaneina ovat olleet myös Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto (MTK), Elintarviketeollisuusliitto (ETL) sekä Tapiola ryhmä. Nämä yhteistyökumppanit ovat markkinoineet kilpailua mm. omilla verkkosivuillaan sekä olleet mukana kilpailun tuomaristossa. Tapiola ryhmä on lahjoittanut kilpailun pääpalkinnon.

3. Hankkeen vaiheet

Menetelmät ja aineisto

Vuoden Maatila 2010-kilpailussa järjestettiin kaksi sarjaa maatilayrityksille sekä muille maaseutuyrityksille.

18.3.2011

Yrittäjät täyttivät hakemuskaavakkeen, jossa kysytään tietoja yrityksen tuloksista, tavoitteista sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Hakemuksessa on myös itsearviointi, jonka avulla yrittäjä arvioi oman yrityksensä vahvuuksia ja kehittämistarpeita.

Hakemuksen perusteella valittiin 5 yritystä, joille tehtiin syvälinen kilpailukykyanalyysi.

Kilpailukykyanalyysissä käytettiin Maatilan kilpailukykykriteeristöä, jolla arvioidaan yrityksen kokonaisuutta. Arvioitavat osa-alueet ovat:

1. johtajuus; miten järjestelmällisesti arkipäivän asioita johdetaan yrityksen pitkän ja lyhyen tähtäimen tavoitteiden mukaisesti
2. strategia; miten täsmällisesti yrityksen strategia on määritelty ja miten sitä pidetään ajan tasalla ottaen huomioon alan ja markkinoiden muutokset
3. asiakkuus; miten hyvin yritys tuntee asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeet ja odotukset ja miten tehokkaasti niitä toteutetaan
4. tietojen hallinta; miten tuloksellisesti yrityksessä hyödynnetään kaikki sen hallussa oleva tieto ja osaaminen ja miten niitä verrataan muiden yritysten tietoihin
5. ihmiset ja osaaminen; miten tehokkaasti ihmisten osaamista arvioidaan ja parannetaan ja miten ihmisten hyvinvoinnista ja työtyytyväisyydestä pidetään huolta
6. prosessit; miten hyvin kaikki toimintaprosessit on tunnistettu ja miten niiden suorituskykyä arvioidaan ja parannetaan

Arvioinnissa eri osa-alueista annetaan pisteitä siten, että pisteiden maksimimäärä on yhteensä 1000 pistettä. Maatilan kilpailukykyarvioinnin pistemäärät ovat yhteismitallisia esimerkiksi Euroopan laatupalkintopisteytyksen (EFQM) sekä vastaavan USA:n laatupalkintomallin (Malcolm Baldrige Award) kanssa.

Arviointien perusteella tuomaristolle esiteltiin arvioidut yritykset ja tuomaristo valitsi näistä voittajan sekä kaksi kunniamaininnan saajaa. Tuomaristolla on oikeus olla valitsematta voittajaa, jos mikään yritys ei yllä noin 400 pisteeseen.

Tulokset

Kilpailun maaseutuyritys sarjan voittajaksi valittiin Kuopiolainen Heimosen Puutarha Oy, maatilayritys sarjassa voittajaa ei valittu parhaan yrityksen pistemäärän jäädessä alle 400 pisteen. Kunniamaininnat myönnettiin Ismo ja Eila Eerolan Benjamin Lihatori Oy:lle Iitistä sekä Hannu, Kati ja Mika-Pekka Tiaisen isännöimälle Ylä-Ollukan tilalle Parikkalaan.

Tulokset julkistettiin elintarvikealan visio- ja uutispäivässä 3.12.2010. Päivä järjestettiin Finlandia-talossa ja tilaisuudessa oli mukana noin 90 elintarvikealan vaikuttajaa.

18.3.2011

Toteutusvaiheen arviointi

Hankkeen toteutus eteni suunnitelman mukaan. Kilpailun osanottajamäärä oli 6 laskien hieman edellisestä vuodesta.

Vuoden 2010 kilpailussa maatilayritysten saamat pistemäärät vastaavat kilpailun keskiarvoa jääden alle 400 pisteen. Maaseutuyritys – sarjassa voittajan ja kunniamaininnan saajan pistemäärät olivat poikkeuksellisen korkeat yltäen kilpailussa kautta aikojen arvioitujen yritysten parhaimmiston. Maaseutuyritys – sarjassa voittajan ja kunniamaininnan saajan pistemäärät ylittivät 400 pisteen rajan muiden jäädessä sen alle. Maatilayritys – sarjassa paras arvioitu yritys jäi alle 400 pisteen, näin ollen maatilayritys – sarjassa voittajaa ei valittu vaan parhaan pistemäärän saaneelle tilalle annettiin kunniamaininta.

Visio- ja uutispäivän ohjelma käsitteli hyvinvointia Suomen elintarvikeketjun ohjurina. Osanottajien välittömät palautteet tilaisuudesta olivat aikaisempien vuosien tapaan erittäin hyviä.

Maa- ja metsätalousministeriön hankkeelle myöntämä avustus oli 14 500 euroa. Hankkeen toteutuneet kustannukset olivat 16 620,14 euroa. Rahoituspäätöksen mukaan avustus voi olla enintään 87 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista (16 620,14 €), joten omarahoitusosuus oli 2 160,62 €.

Kustannuksista suurin osa syntyi markkinointikuluista sekä kilpailukykyarvioinneista. Hankkeen tuloslaskelma ja pääkirja ovat tämän raportin liitteinä (liitteet 1 ja 2).

Julkaisut

Vuoden Maatila 2010-kilpailun tuloksista ProAgria Keskusten Liitossa laadittiin lehdistötiedote ja kunniamainituista tehtiin artikkelit jaettaviksi eri medioihin.

Palkituista tehtiin haastatteluita sekä valtakunnallisiin että alueellisiin sanomalehtiin.

Kilpailun tulokset sekä palkitut yritykset esitellään ProAgrian verkkosivuilla www.proagria.fi/vuodenmaatila.

4. Tulosten arviointi

Vuoden 2010 kilpailun osanottajien määrä laski edelleen edellisten vuosien tasosta kuten aiempinakin vuosina. Osallistujien taso oli hieman korkeampi kuin vuonna 2009, ollen vuoden 2008 tasolla.

Kilpailun osanottajille tehdyt kilpailukykyarvioinnit osoittavat selkeästi, että maatilayritysten kilpailukykyä on edelleen kehitettävä. Yleisesti voidaan todeta, että kilpailukykykriteeristöllä mitattuna vasta noin 400 pisteen taso takaa sen, että yritys on kilpailukykyinen myös muuttuvissa olosuhteissa. Kilpailukyky koko elintarvikesektorissa on nostettu kansallisen

18.3.2011

laatustrategian keskeiseksi tavoitteeksi. Tavoitteen täsmentämiseksi kannattaa harkita selkeän numerollisen tavoitetason asettamista koko ketjulle yleensä ja alkutuotannolle erikseen.

Arviointien yksityiskohtaisista tuloksista on nähtävissä, että suurimmat puutteet ovat edelleen yritysten johtamisessa ja riittävän kattavien tulostietojen analysoinnissa. Vaikka tuloksia erityisesti maidontuotantotiloilla on runsaasti käytettävissä, niiden hyödyntäminen päätöksenteossa ei ole tehokasta. Yleisesti voidaan myös todeta, että lähellä markkinoita toimivissa yrityksissä asiakaslähtöisyys ja strateginen suunnittelu ovat vahvoja, kun taas prosessien suorituskyvyn analysointi ja parantaminen vaativat kehittämistä. Raaka-ainetta tuottavilla maatiloilla tilanne taas on usein päinvastainen eli prosesseja kehitetään, mutta strateginen suunnittelu on vasta aluillaan.

Kilpailun tulosten julkistamisesta alkunsa saanut visio- ja uutispäivä on erittäin hyvä tilaisuus koko ketjun yhteistyön ja kilpailukyvyn tehostamiselle. Tilaisuus keräsi 3.12.2010 noin 90 alan keskeistä vaikuttajaa ja päättäjää. Teemana oli hyvinvointi elintarvikeketjun ohjurina. Ohjelma sai osanottajilta runsaasti kiitosta.

Kilpailussa palkitut ja erityisesti kilpailun voittaja saivat huomattavasti julkisuutta samoin kuin aikaisempienkin vuosien palkitut. Näin kilpailu täyttää tärkeimmän tavoitteensa eli sen, että hyvät ja tulokselliset toimintatavat tulevat laajempaankin keskusteluun.

5. Jatkotoimet

Vuoden Maatila –kilpailu on saanut vuosien varrella runsaasti positiivista palautetta osanottajilta sekä sidosryhmiltä, mutta kilpailun osanottajamäärä jää kaikesta huolimatta alhaiseksi. Asiaa on pidettävä esillä jatkuvasti kiinnostuksen lisäämiseksi, tämän vuoksi kilpailussa pidetään välivuosi vuonna 2011 ja pohditaan kilpailun organisointi uudella tavalla.

18.3.2011

6. Loppuraportin tiivistelmä

Hankkeen aihe

Vuoden Maatila 2010 –kilpailun toteutus

Osapuolet:

ProAgria Keskusten Liitto Ry yhteistyössä Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto (MTK), Elintarviketeollisuusliitto (ETL) sekä Tapiola ryhmä.

Hankkeen vastuhenkilö:

Kehitysjohdaja Pentti Meriläinen, ProAgria Keskusten Liitto Ry

Hankkeen kokonaisbudjetti:

16 320 €

Tekninen kuvaus:

Vuoden Maatila 2010-kilpailun tavoitteena oli vahvistaa hyvän johtamisen merkitystä maatalojen kilpailukyvyn parantamisessa. Vuosittain toistuva valtakunnallinen kilpailu ja sen tulosten julkistaminen antavat näkyvyyttä kilpailukyvyn kokonaisuuden tärkeydelle. Vuoden Maatila 2010-kilpailu oli järjestyksessään yhdeksäs kilpailu.

Kilpailuun osallistuneiden kautta voidaan nostaa esiin menestyviä maatilayrityksiä ja kertoa myös julkisuudessa, että maataloillakin on hyödyllistä käyttää samoja kehittämisen välineitä kuin muissa yrityksissä. Kilpailuun osallistui 6 osanottajaa ja kilpailussa palkittiin 3 osanottajaa. Kilpailun tulokset julkistettiin elintarvikeketjun visio- ja uutispäivässä 3.12.2010

Kilpailun tavoitteena oli tuoda esille menestyviä maatiloja ja maaseutuyrityksiä ja tämä tavoite saavutettiin, mukana oli erinomaisia esimerkkejä menestyvistä yrityksistä maaseudulta.